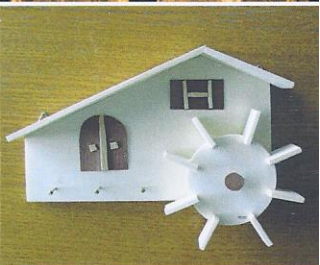
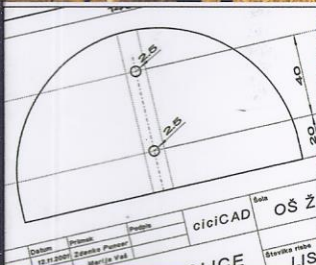

Zdenko Puncer

OBDELAVA GRADIV - LES

Učbenik za izbirni predmet v devetletni osnovni šoli

Merjenje in zarisovanje

Meriti pomeni določati, koliko dogovorjenih enot obsega določena razdalja. Za merjenje potrebujemo ustrezen pripomoček, ki ima skalo umerjeno v milimetrskih enotah. **Zarisati** pomeni potegniti z ostrim koničastim predmetom, ki pusti sled v gradivu. Uporabimo lahko tudi svinčnik, ki pusti sled. Točno merjenje in natančno zarisovanje sta predpogoj, da bo naš izdelek točen in da pri sestavljanju ne bomo imeli težav. Za vsa ta opravila imamo najrazličnejše pripomočke.

	<p>Ko merimo z mizarским metrom, pričnemo meriti pri oznaki "0". Presledki med črticami predstavljajo milimetrsko skalo.</p>		
<p>Lesen meter</p>		<p>Merjenje z lesenim metrom</p>	<p>Risanje vzporednic s pomočjo lesenega metra</p>
	<p>Merjenje s kovinskim ravnilom se prične pri oznaki "0".</p>		
<p>Kovinsko ravnilo</p>		<p>Nepravilno postavljeno ravnilo</p>	<p>Oznake na ravnilu niso dobro vidne – izbrisane.</p>
	<p>Za merjenje daljših kosov lesa uporabljamo kovinski trak (2-3m). Merilna skala se prične z "0". Na začetku traku je kovinski zavihek, ki nam olajša delo pri merjenju.</p>		
<p>Kovinski trak</p>		<p>Kovinski trak s kovinskim zavihkom</p>	<p>Nepravilnosti pri merjenju</p>
	<p>Pravokotnice lahko zarišemo na gradivo s pomočjo lesenega ali kovinskega kotnika.</p>		
<p>Kotnik</p>		<p>Risanje pravokotnic s kotnikom</p>	<p>Risanje srednjic na valjastem preseku s kotnikom</p>

	Ta pripomoček uporabljamo za prenos kota z načrta na gradivo in pri zarisovanju večjega števila enakih kotov.		
Premični poševnik		Uporaba poševnika	Premični poševnik
	S šestilom zarišemo krožnice in prenašamo razdalje.		
Šestilo		Prenos dolžine med konicami šestila	Uporaba šestila
	Zarisovanje vzporednih črt nam omogoča črtalnik. Uporabljamo ga tudi za prenos mer z enega gradiva na drugega.		
Črtalnik		Zarisovanje s črtalnikom	Črtalnik z dvema konicama
	Pri merjenju okroglih predmetov, svedrov, vijakov si vedno pomagamo s pomičnim merilom, ki nam omogoča izredno natančno merjenje.		
Pomično merilo		Merjenje zunanjih premerov	Merjenje notranjih premerov

POMEMBNO

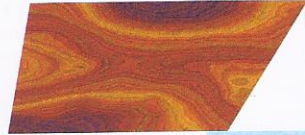
Črta pri zarisovanju pripada obdelovancu! Pri nadaljnji obdelavi, npr. piljenju in brušenju, mora biti gradivo nekoliko večje.

Preden pričnemo zarisovati, moramo preveriti naslednje.

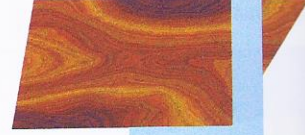
Najmanj dve stranici obdelovanega gradiva morata biti pravokotni druga na drugo. Ali to drži, lahko preverimo s kotnikom. V nasprotnem primeru izvedemo prilagoditev na naslednji način.

Obdelovanec

Preizkus kotnosti

Obdelovanec zarišemo.